

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДО МІЖКУЛЬТУРНОГО СПІЛКУВАННЯ

Сучасні вимоги до змісту підготовки майбутніх перекладачів обумовлюють необхідність постійного вдосконалення навчального процесу у вищому навчальному закладі. Одним з важливих елементів підвищення якості й ефективності цього процесу є постійне удосконалення його дидактичної складової як сукупності методів, методик, технологій і організаційних форм підготовки майбутніх фахівців – філологів до міжкультурного спілкування у вищому навчальному закладі. На сьогоднішній день в освітній галузі серед традиційних форм та методик навчання використовуються інтерактивні методи. Це пояснюється тим, що таке навчання спрямоване на підвищення пізнавальної активності майбутніх перекладачів, трансформування професійних знань в практичні навички та вміння, посилення діяльнісного підходу в навчанні, набуттю досвіду міжособистісної й групової взаємодії, сприяє розвитку не тільки теоретичного, а й практичного мислення. Все зазначене вище зумовило необхідність комплексного та системного використання інтерактивних методів навчання під час підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій дає змогу зазначити, що використання інтерактивних методів у навчально-виховному процесі привертає увагу багатьох учених і педагогів. Насамперед, можна виділити роботи: І. Гейко, О. Губань, Т. Дуткевич, С. Кашлев, М. Кларін, О. Пехоти, О. Пометун та інших. Аналіз їх праць свідчить про те, що ґрунтовно вивчені окремі аспекти сутності цього поняття. Однак впровадження інтерактивних методів навчання у процес підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування ще не було об'єктом спеціального дослідження.

Мета статті: проаналізувати та науково обґрунтувати можливості впровадження інтерактивних методів навчання для підвищення якості підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування.

Інтерактивні методи навчання побудовані на взаємодії між студентами, вони є активними учасниками процесу навчання.

«Інтерактивний» (від. англ. «inter» – взаємний і «act» – діяти) – здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання – специфічна форма організації пізнавальної діяльності, яка має передбачувальну мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен студент відчуває свою успішність, виявляє інтелектуальну спроможність.

Під час інтерактивного навчання майбутні перекладачі вчаться бути демократичними, спілкуватися між собою та висловлювати свої думки, критично мислити, приймати продумані рішення. Інтерактивна діяльність ґрунтується на активній комунікації учасників освітнього процесу.

У педагогіці розрізняють кілька моделей навчання:

- 1) пасивна – той, хто навчається виступає в ролі «об'єкта» навчання (слухає й дивиться);
- 2) активна – той, хто навчається виступає «суб'єктом» навчання (самостійна робота, творчі завдання);
- 3) інтерактивна – взаємодія. Використання інтерактивної моделі навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне вирішення проблем.

Навчальний процес, що спирається на використання інтерактивних методів навчання, організується з урахуванням включеності в процес пізнання всіх студентів групи без винятку. Спільна діяльність означає, що кожен вносить свій особливий індивідуальний внесок, в ході роботи йде обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. Організуються індивідуальна, парна і групова робота, використовується проектна робота, рольові ігри, здійснюється робота з документами і різними джерелами інформації.

На думку Н. Побірченко та Г. Коберника, сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умов постійної, активної взаємодії всіх тих, хто навчається; всі суб'єкти навчання є рівноправними [1].

Необхідними умовами досягнення нової якості професійної освіти перекладачів є міжкультурне спілкування, а також інформатизація освіти як процес забезпечення освітнього процесу методологією, технологією і практикою розробки, а також використання інтерактивних методів навчання.

Інтерактивні методи засновані на принципах взаємодії, активності студентів, опорі на груповий досвід, обов'язковим зворотним зв'язком.

Активність викладача поступається місцем активності студентів, його завданням стає створення умов для їх ініціативи, він пропускає через себе навчальну інформацію і виконує функцію помічника в роботі, одного з джерел інформації.

Передбачувані результати використання інтерактивних занять у процесі підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування:

- Підвищення ефективності занять, інтересу студентів до професійної діяльності.
- Формування та розвиток у студентів комунікативних навичок і вмінь, емоційних контактів між студентами.
- Формування і розвиток аналітичних здібностей, відповідального ставлення до власних вчинків (здатність критично мислити; уміння робити обґрунтовані висновки; вміння вирішити проблеми і вирішити конфлікти між представниками різних країн; вміння приймати рішення і нести відповідальність за них).

В інтерактивних методах навчання в рамках навчальної програми існує складність надання зворотного зв'язку та отримання його. Навчання не може бути ефективним, коли щось просто виконується. Необхідно

обміркувати, що зроблено, підвести підсумки, зрозуміти, що можна взяти в арсенал професіоналізму. Відправним моментом у цьому обмірковуванні є конкретний досвід, він утворює ґрунт для спостереження і роздуми, для використання його в певних ситуаціях і складання плану дій.

У процесі використання інтерактивних методів навчання створюється середовище освітнього спілкування, яке характеризується відкритістю, взаємодією учасників, рівністю їх аргументів, накопиченням спільного знання, можливістю взаємної оцінки і контролю. Саме тому, для підвищення рівня якості підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування необхідно використовувати інтерактивні методи.

Наводимо інформацію про деякі інтерактивні методи:

Тренінги

Під тренінгами розуміють таке навчання, в якому основна увага приділяється практичному відпрацюванню досліджуваного матеріалу, коли в процесі моделювання спеціально заданих ситуацій навчаються мають можливість розвинути та закріпити необхідні знання та навички, змінити своє ставлення до власного досвіду і вживаних в роботі підходів.

Тренінг ділового спілкування направлений на розвиток в учнів не тільки ефективних навичок міжособистісної взаємодії, але і на підвищення загального рівня їх компетентності в цій області.

Навчальний тренінг відіграє системотворчу роль у процесі професійної підготовки майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування, а також є проміжною ланкою між теоретичним засвоєнням знань та їх практичним застосуванням в умовах сучасної школи.

Навчальна дискусія

Цей метод навчання полягає в проведенні навчальних групових дискусій з конкретної проблеми у відносно невеликих групах навчаються (від 6 до 15 осіб).

Традиційно під поняттям «дискусія» розуміється обмін думками у всіх його формах. Дискусія як колективне обговорення може носити різний характер залежно від досліджуваного процесу, рівня його проблемності і, як наслідок цього, висловлених суджень.

Навчальна дискусія відрізняється від інших видів дискусій тим, що новизна її проблематики відноситься лише до групи осіб, що беруть участь у дискусії, тобто те вирішення проблеми, яке вже знайдено в науці, належить знайти в навчальному процесі в даній аудиторії.

Навчальні групові дискусії дають найбільший ефект при вивченні і опрацюванні складного матеріалу і формуванні потрібних установок. Цей активний метод навчання забезпечує добрі можливості для зворотнього зв'язку, підкріплення, практики, мотивації і перенесення знань і навиків з однієї області в іншу.

На закінчення слід зазначити, що цей метод дозволяє максимально повно використовувати досвід слухачів, сприяючи кращому засвоєнню досліджуваного ними матеріалу. Це обумовлено тим, що в груповій дискусії не викладач говорить слухачам про те, що є правильним, а вони самі

навчаються наводити докази, обґрунтування принципів і підходів, запропонованих викладачем, максимально використовуючи свій особистий досвід.

Ділові та рольові ігри

Ряд активних методів навчання отримав загальну назву «ділові ігри». Цей метод являє собою в комплексі рольову гру з різними, часто протилежними інтересами її учасників і необхідністю прийняття будь-якого рішення по закінченні або в ході гри. Рольові ігри допомагають формувати такі важливі ключові кваліфікації керівників, як комунікативні здібності, толерантність, вміння працювати в малих групах, самостійність мислення і т. д. Від викладача вимагається велика попередня методична підготовка при проведенні рольових ігор, уміння прогнозувати результати і робити відповідні висновки.

Ділові ігри проходять, як правило, у формі узгодженого групового розумового пошуку, що вимагає залучення в комунікацію всіх учасників гри. За своєю суттю цей метод навчання є особливою формою комунікації.

Інтерактивні методи навчання забезпечують високу мотивацію, міцність знань, творчість і фантазію, комунікабельність, активну життєву позицію, командний дух, цінність індивідуальності, свободу самовираження, сприяють стимулюванню почуття задоволення від процесу та результатів перекладацької діяльності, що проявляється в постійному прагненні майбутніх фахівців до впевненої поведінки, внутрішньої гармонії, бажання позбавитись внутрішніх суперечностей, легко долати труднощі у професійній діяльності.

Інтерактивне навчання дозволяє вирішувати одночасно кілька завдань, головною з яких є розвиток комунікативних умінь і навичок майбутніх перекладачів, що є необхідною умовою під час спілкування з представниками різних культур, допомагає встановленню емоційних контактів між студентами, забезпечує виховне завдання, оскільки привчає працювати в команді, прислухатися до думки своїх товаришів.

Використання інтерактивних форм в процесі навчання, як показує практика, знімає нервову навантаженість майбутніх фахівців, дає можливість міняти форми їх діяльності, переключати увагу на питання теми занять, засвоювати, узагальнювати та поглиблювати знання студентів щодо теоретико-методологічних, практичних, методичних аспектів професійної перекладацької діяльності, концептуальною ідеєю якої є підготовка майбутніх перекладачів до міжкультурного спілкування.

Таким чином, використання інтерактивних методів навчання в процесі підготовки майбутніх перекладачів сприяє самовираженню, самоствердженню та самореалізації майбутніх фахівців в процесі їхньої комунікативної взаємодії з людьми різних культурних співтовариств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Побірченко Н. Інтерактивне навчання в системі нових освітніх технологій / Н. Побірченко, Г. Коберник // Початкова школа. – 2004. – № 10. – С. 8–10.